

Eugeniusz Tomczak

Mysłowice, woj. katowickie

Informator Archeologiczny : badania 18, 103

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MROCZA
woj. bydgoskie
Stanowisko 2

patrz
okres bałtycki

MYŚLOWICE
woj. katowickie

Wojewódzki Ośrodek Badań
i Dokumentacji Zabytków
w Katowicach

Badania prowadził mgr Eugeniusz Tomczak. Finansował WOBiDZ w Katowicach. Pierwszy sezon badań. Osada z okresu rzymskiego.

Stanowisko zlokalizowane jest na terenie budowy Stacji Uzdatniania Wody w południowej dzielnicy miasta Imielinie. Niemal cały obszar zalegania osady przewidziany jest pod makrointewalację. Obiekty archeologiczne wystąpiły w znacznym rozproszeniu. Powierzchnia dotąd zbudanej części wynosi ok. 3 ha, przy czym ściślej nadzorem archeologicznym objęto obszar ok. 6 ha. Łącznie zbadano 268 obiektów. Wyróżniono wśród nich pozostałości kilku chat, 1 studni oraz szeregu jam o charakterze produkcyjnym, gospodarczym i odpadkowym. Z domostw 3 reprezentują półziemianki o konstrukcji słupowej, kilka innych obiektów, wydaje się, pełniło również funkcje mieszkalne. Studnię tworzyła prawie kwadratowa skrżynia o bokach 160-170 cm, złożona z czterech dranic połączonych za pomocą odpowiednich wycięć, posadowiona na podwalinie zbudowanej z elementów drewnianych, wzmocniona kamieniami. Najbardziej interesującym odkryciem były pozostałości pieców prażalniczych grupujących się w trzech piecowiskach liczących 6, 16 i 200 pieców zlokalizowanych w różnych partiach osady. Największe stanowiło ciąg o długości ok. 220 m, wykazujący pewne cechy regularności. Zarysy jam piecowych były regularne, prostokątne, zorientowane z nieznacznymi odchyleniami na linii NE-SW. Wymiary wahały się w granicach 95 x 84 do 188 x 182 cm. Calec wokół ścianek wypalony był na grubość do ok. 6 cm na kolor czerwony. W dolnej części, przy ściankach i na dnie, znajdowała się warstwa węgla drzewnych i resztki przepalonych kamieni. Pozostałą część wypełnienia stanowiła warstwa piasku z domieszką próchnicy powstała w wyniku zasypiania jamy po zakończeniu procesu prażenia i wybraniu kamieni. Przepalone kamienie składowano w specjalnych jarach rozmieszczonych w różnych punktach osady. Zawierały one również sporą ilość ceramiki i kości zwierzęcych, głównie bydła. Odkrycie jednego wikłatego obiektu /nr R2/, zapewne całego zachowanego pieca, pozwala jak do tej pory /wobec braku wyników różnych analiz/ na przypuszczenie o prażeniu w tychże piecach kamieni. Analogie do tego typu pieców nie są znane poza rejonem Myśłowic.

Z zabytków ruchomych znaleziono głównie ceramikę leptoną ręcznie i robioną na kole t. w. siałą, przedmioty metalowe, jak m. in. sprzączkę z brązu, nóż żelazny, grot oszczepu, wyroby kamienne - fragmenty kamień żarnowych, gładzików, oselek. Wątpliwie można datować osadę na późny okres rzymski.

Materiał zabytkowy zostanie przekazany do Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu.

Prace ratownicze będą kontynuowane w 1985 roku do całkowitego przebadania stanowiska.

NADKOLE, gm. Lochów
woj. śląskie
Stanowisko 2

Państwowe Muzeum Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadził mgr Jacek Andrzejowski przy współudziale dr. Katarzyny Czarneckiej, mgr Anny Grochulekiej i mgr. Zbigniewa Nowakowskiego. Trzeci sezon badań. Cmentarzysko kultury przeworskiej z wczesnego okresu wpływów rzymskich.

Przebadano 303 m², głównie w zachodniej partii stanowiska. Uchwycono skraj nekropoli od południa, południowego zachodu i zachodu. Odkryto 25 grobów ciałopalnych kultury przeworskiej, w tym 16 popielnicowych i 9 jamowych.

Groby charakteryzują się dużą spójnością chronologiczną. Na 22 pewnie datowane pochówki 18 pochodzi z fazy B₂, a 4 z jej schyłku lub początków fazy B₂/C₁. W przypadku 3 pozostałych bliższe oznaczenie chronologiczne jest niemożliwe.

W inwentarzach grobowych stosunkowo licznie reprezentowane są zapinki oczkowane serii pruskiej i tzw. pochodne od silnie profilowanych oraz pojedyncze formy V grupy Almgrena, w tym interesująca żelazna zapinka o cechach pośrednich między serią 11 grupy A. V. a typem A. 133 /grób 98/. W kilku grobach znaleziono bransolety brązowe. Do ciekawszych należą: bransoleta wązowata typu II wg Wójcika /grób 106/ i bransoleta typu Kamieńczyk /grób 114/. Spośród innych zabytków wymienić można brązową klamerkę esowatą typu A, wtórnie zwiniętą osiemkrotnie i 2 brązowe szpile profilowane grupy IVa Beckmann'a. Uzbrojenie reprezentują umka z tępym kołcem J. 7a, imacze J. 9 z wyodrębnionymi płytkami do nitów i grot żelazne. Ceramika niemal wyłącznie prezentuje formy przeworskie z okresu wczesnorzymskiego. Jednak elementy wielbarskie czytelne wśród zabytków metalowych /bransoleta wązowata, klamerka esowata/ sporadycznie pojawiają się też w ceramice. W grocie 110 rolę popielnicy pełniło naczynie odpowiadające odmianie a grupy X wg Schundler'a.

Materiały z badań złożono w PMA.

Przewiduje się kontynuowanie badań.